

NIKOLA JANIĆ, PREDSEDNIK SRPSKOG SAVEZA IZ

SRBIJA PONIZAVA ljudе iz dijaspore

• M. Lopušina

I dok srpski zvaničnici tek formiranu Skupštinu dijaspore proglašavaju istorijskom, jer je načinjen prvi korak u političkom sjednjavanju matice i rasejanja, Nikola Janić, lider Srba u Skandinaviji smatra da ovaj parlament iseljenih nije ostvario željeni cilj.

Janić kao predsednik Srpskog saveza, koji okuplja skoro 10.000 Srba u Švedskoj, smatra da je Skupština dijaspore izabrana i održana na nelegitiman način. To je i bio povod da Janića prvo pitamo zašto ga nije bilo među predsedavajućima Skupštine dijaspore ili među 45 izabranih delegata iz rasejanja?

- Meni je 68 godina i to je razlog što sam još prilikom donošenja Zakona o dijaspori izjavio da se u toj skupštini ne vidim. U aprilu je ministar Srđan Srećković tražio moje mišljenje o Zakonu o dijaspori, ali i o Skupštini dijaspore. I interesovao se za moje prisustvo u Skupštini dijaspore, što je Srećković smatrao veoma važnim. Rekao sam mu moje iskreno mišljenje o zakonu i ovom parlamentu srpskog rasejanja,

Zašto naša država dozvoljava da se u jednom ministarstvu Vlade čine nezakonite radnje, zbog čega bi u svakoj pravnoj državi ministar morao da podnese ostavku

Božidar Đelić i Srđan Srećković

naše dijaspore, pokazano je ono čega smo se mi mnogi u rasejanju plašili i na šta smo ukazivali javnosti i Ministarstvu za dijasporu. A to je, pre svega, nezakonitost u izboru pojedinih delegata, posebno u Nemačkoj. Ali kad se obracate gluvima, a slepima ukazujuete na napisano slovo u zako-

kretnici u odnosima matice i dijaspore". I povod da krši zakon o dijaspori, jer da bi ministar dijaspore u ovaj parlament ubacio "svoje" delegate, koji su mu bili potrebni kao podrška, nije poštovao ni mišljenje dijaspore, ni Srbiju kao pravnu državu. Pored nezakonitog delovanja i uslovljavanja od ministarstva, da se posle jednoglasne odluke o izboru četiri delegata u Nemačkoj, dodaju još tri njima potrebna čoveka, ima još primera ministarove arogantnosti i razloga zašto su ta kola krenula

SRPSKI KONGRES

■ **Koliko je "Svetski srpski kongres" masovna i moćna organizacija i zašto je ministarstvo gospodinu Jovičiću, predsedniku te organizacije, prvo zabranilo ulaz u prostorije ministarstva, a kasnije podržalo "njegov" plan da izgradi Dom srpske dijaspore, sa restoranima, salama za konferencije, rekreacione centre?**

- U dijaspori se o tako moćnom samozvnom "Svetskom srpskom kongresu" ne zna ništa. Informacija o dodeli zemljišta za gradnju "Centra dijaspore" poslalo je Ministarstvo finansija.

nizbrdo! U svakom slučaju ovaj "istorijski događaj" nije onakav kako ga mediji, a posebno Sateleitska redakcija RTS-a, predstavljaju srpskom narodu.

■ **Šta je to bilo nezakonito, po Vašem mišljenju, u izboru delegata i u radu Ministarstva za dijasporu Srbije oko pripreme osnivanja parlamenta iseljenih Srba?**

- Nezakonita je bila intervencija Ministarstva za dijasporu u Nemačkoj posle okončanog, zakonitog i jednoglasnog izbora četiri delegata, koliko je Zakonom o dijaspori propisano za ovu zemlju u kojoj ima najviše naših ljudi. U Nemačku je stigao izaslanik ministra Srećkovića da izvrši direktan pritisak da se lista zakonito izabra-

nih delegata, nezakonito proširi sa još tri imena. O tome su organizacije iz Nemačke, u nadi da će se nezakonitost zaustaviti pre konstituisanja Skupštine dijaspore i verifikovanja mandata naknadnih delegata, pisale i predsedniku Borisu Tadiću i premijeru Mirku Cvetkoviću. Obracali su se i medijima.

■ **Šta Vi mislite, koliko zvanični Beograd vrednuje ljude iz srpskog rasejanja?**

- Vrede onoliko koliko vrede reči, kojima je na velika zvana najavljivano u medijima da je stvaranje ovog parlamenta prekretnica, nova era "novih odnosa matice i dijaspore". Vrede toliko da je danas više, nego što je bilo juče, onih koji tvrde da je bio korektniji tretman rasejanja u vlasti za vreme Slobodana Miloševića. Danas država ponizava dijasporu, a u Miloševićevom vreme toga nije bilo. Reći ću samo da danas, na primer, malo koji medij u Beogradu hoće da objavi konstruktivnu kritiku, istinu ili činjenice suprotne onome o čemu je u tim medijima mesecima govorio ministar Srđan Srećković. Postoji i realna mogućnost da gospodin Tadić i gospodin Cvetković nemaju saznanja o protestu srpskih organizacija iz rasejanja o nelegalnom izboru delegata za Skupštinu. Takav protest, na primer, poslala je organizacija

Umesto mi da savetujemo naše političare oni to rade nama

ali i potvrdio da u toj skupštini neće biti. Naime, kao izdavač lista "Koren", koji će informisati rasejanje o radu tog parlamenta, nalazim se u sukobu interesa i smatram da mi i zbog toga nije mesto u skupštinskim klupama.

■ **Šta, inače, mislite o učinku prve Skupštine dijaspore koja je izabrala svoje rukovodstvo i usvojila posebnu deklaraciju o saradnji matice i rasejanja?**

- Već na prvom konstitutivnom sastanku prve skupštine

nu, oni odbijaju da čuju i da vide, pa nastavljaju da krše zakon, tada je fjasako neminovan rezultat. Skupština kao prvo institucionalno telo koje se odnosi na rasejanje ima u tome svoju vrednost, ali ovakva, kakva je, Skupština dijaspore nema neke konstruktivne vrednosti.

■ **Zašto to tvrdite?**

- Prvo što je to institucionalno telo našeg rasejanja sada samo lažni oslonac ministru Srđanu Srećkoviću da nastavi svoje neargumentovane priče o "velikoj pre-

ZATURENE PARE

■ **Sećamo se da je dijaspora u Miloševićevo doba sakupila sredstva za pomoć Srbiji od nekoliko miliona maraka. Gde je danas taj novac?**

- Koliko znam deo tog narodnog novca iz dijaspore je osiguran u banci, a deo je potrošen. Grupa ljudi koja danas raspolaže tim novcem je "zaboravila" da to nisu njene pare, pa je propustila da informiše srpsku javnost i organizacije naše dijaspore o tom novcu. Mi zato i ne znamo ko raspolaže tim milionskim sumama u evrima, ili po kom pravu privatna lica drže ta sredstva i da li se novac dijaspore troši za ono što su bile želje srpskog rasejanja, za pomoć i razvoj naše matice?

ŠVEDSKE O RADU NOVE SKUPŠTINE ZA DIJSAPORU

Svečana sednica skupštine dijaspore

“Nikola Tesla” iz Tasmanije u Australiji, iz Nemačke, iz zemalja Beneluksa...

■ **Vaša primedba se odnosi i na činjenicu da u sastavu Skupštine dijaspore i njenom rukovodstvu sede ljudi koji su bili i u Savetu dijaspore bivše vlasti Slobodana Miloševića i Vojislava Koštunice?**

- Razumeo sam da me podsećate da ti isti ljudi nisu kod Miloševića, ni kod Koštunice, a ni kod ministra Svilanovića, pokazali neku posebnu efikasnost. Kako će i koliko će biti efikasni kod ministra dijaspore Srđana Srečkovića, i na koji način će da pomognu Srbiju, pokazaću njihov rad, a i vreme.

■ **Da li je tačno da je Vama u Ministarstvu dijaspore nudeno da budete lider srpske dijaspore?**

- Vi “iz neba pa u rebra?!?” Slomićete mi rebro, ako tako nastavite. Nema potrebe da postavljate pitanja iz zasede, jer uvek korektno odgovaram na ono što me ljudi pitaju. Mogao bih da vam odgovorim sa kratkom reči od samo dva slova. Ali, postoji logičan i opravdan razlog da ostanem bez odgovora. Prvi je da se takve ponude, ako su date, daju od političara na vlasti, usmeno. A drugi da ja za sve što napišem ili izgovorim, moram za to da imam i dokaz.

■ **Vi dosta često javno pišete i govorite o radu Ministarstva za dijasporu i ministra Srđana Srečkovića. Kakve su Vaše suštinske primedbe?**

- Ima ih toliko da bi se svaki pametan čovek, a i ministar, zapitao: “šta ja to radim?” Mislim šta (ne)radi ministar, ne ja. Veoma je važno i da naglasim da su moje kritike i primedbe identične sa mnogim primedbama koje su ministru i ministarstvu upućene, sa najboljim namerama, i od drugih ljudi i organizacija iz rasejanja. Na primer, iz Nemačke, Austrije, Švajcarske, Engleske, Beneluksa...

■ **Tvrđite da ste svojevremeno napisali 40 pitanja i zatražili odgovore od ministarstva, ali ih niste dobili. Na koja to pitanja mini-**

star dijaspore ne želi da Vam odgovori?

- Od zaposlenih u ministarstvu, ministra Srečkovića i njegovih pomoćnika i zamenika lično mi je dat odgovor na moja postavljena pitanja. Problem je što ti odgovori najčešće nisu bili istiniti, ili što u odgovoru ono obećano nikada nije bilo ispunjeno. Ali, odgovoriti meni kao Nikoli Janiću, nije bitno koliko je važno da ministar i ministarstvo ne odgovaraju organizacijama i medijima iz dijaspore, posebno ako im oni nisu po volji. Ne odgovaraju, na primer “Ko-

Nikola Janić

renima”, jednom od najcitiranijih portala u rasejanju. Ne odgovaraju ni drugim medijima, na koje ne mogu da utiču ili sa kojima nemaju “poseban” dogovor, kao što ga imaju sa RTS-om. Ne odgovaraju ni medijima iz rasejanja, koji ne prihvataju da učestvuju u konferencijama o “Saradnji matice i medija iz dijaspore”.

■ **Kakva je to konferencija?**

- To je skup ministarstva i vladajuće pozicije, koji ministarstvo organizuje svake godine za velike pare za medije iz rasejanja, a na kojima uglavnom govore državni činovnici i ljudi iz vlasti. Pitam se gde to ima da slobodni mediji saraduju sa onima koji su na vlasti? Primarna obaveza svakog medija je da prati rad i nerad vlasti i da o tome korektno izveštava javnost. A ministarstvo traži da mi iz medija u rasejanju saradujemo u

PITANJA BEZ ODGOVORA

■ **Koliko su podaci o radu, aktivnostima, projektima, organizacijama i pojedincima, koje su objavljeni na zvaničnom portalu Ministarstva tačni, a koliko ne?**

- Ima ih neprihvatljivo mnogo netačnih.

Koliko organizacija, po saznanju Ministarstva, čine samo jedan čovek ili nekoliko njih, a ne predstavljaju “narod”?

- Mnogo. Među njima i neke organizacije čiji su “delegati” na pritisak ministarstva sada već verifikovani u Skupštini dijaspore”. Oni kojima je ministar davao desetine hiljada evra kroz program za sufinansiranje, a za nešto o čemu ne daju preciznije informacije o tome da li je to realizovano kao što je predviđeno u projektu.

kršenju zakona, u selektiranju pogodnih i nepogodnih delegata, u ignorisanju i ponižavanju organizacija naše dijaspore.

■ **Vaša organizacija Srpski savez je lane bila inicijator uključivanja dijaspore u akciju Crvenog krsta. Toj akciji slanja siromašne dece na Jadransko more, priključilo se i Ministarstvo za dijasporu. Vi ste sa tom akcijom danas nezadovoljni?**

- Da, jer je ministarstvo prepravljalo izveštaj Crvenog krsta Srbije o toj akciji slanja dece sa Kosmeta i iz

Raške oblasti na more. Sve vreme akcije davali su sebi, ne deci, ali i SPO-u koja sa time nije imala nikakve veze, mnogo veći značaj nego što je bila realnost. Medijima su povodom te akcije iz ministarstva slali modifikovane i netačne informacije. O tome nisam govorio tokom trajanja akcije, jer bi se sigurno smanjio broj ljudi, koji bi pomogli tu akciju. Ali kad su izmenili i završni izveštaj Crvenog krsta, onako kako njima odgovara i prosledili ga medijima, prešli su sve granice korektnosti.

■ **Recite nam zašto insistirate da se pored formirane Skupštine dijaspore osnuje Nacionalni savet srpskog rasejanja? I kako i kada ćete formirati ovaj savet?**

- Zalažem se za postojanje Nacionalnog saveta srpskog rasejanja isto koliko se naša država za-

laže za Nacionalne savete manjina u otadžbini. Jer, da bi nekoliko miliona naših ljudi koji žive u svetu, a u srcu nose Srbiju, imali ista prava kao što ih imaju pripadnici nacionalnih manjina u Srbiji, koji u njoj žive, a u srcu nose Mađarsku, Albaniju ili Tursku, potrebno je da iseljeni Srbi imaju svoj Nacionalni savet. Ovaj predlog sam izneo još pre dve godine na Međunarodnoj konferenciji o dijaspori u Beogradu, kada je jednoglasno usvojen. Ministar Srđan Srečković mi je posle toga rekao da dijaspora ne sme da se bavi politikom? A danas? Čime se bavi danas? Danas imamo “Srečko-

krajinske vlade u Vojvodini, primarno gledati interes sveukupne Srbije, a sekundarno “regiju”.

■ **Zašto često tvrdite da matica i ministarstvo ponižavaju Srbe u rasejanju?**

- Srbija ponižava rasejanje zato što dozvoljava da se u jednom ministarstvu Vlade Republike Srbije čine nezakonite radnje zbog čega bi u svakoj pravnoj državi ministar morao da podnese ostavku. SPO kao stranka, koja vodi Ministarstvo za dijasporu nas ponižava jer ne menja svog neuspešnog ministra. A ministar Srečković, ako ovako nastavi, ponižava i nas i Srbiju i svoju partiju.

■ **Zašto ste odlučili da formirate stranku Matica i rasejanje? I kako napredujete u tom projektu?**

- Postojanje stranke koja ujedinijuje mogućnosti rasejanja i matice, za poboljšanje života građana Srbije je egzistencijalna neophodnost. Neophodno je i da na čelu te političke partije ne bude čovek iz rasejanja, nego iz matice. To treba da bude osoba čiji je jedini interes Srbija, a da rasejanje ima u nju neograničeno poverenje. U ovoj ideji stalno napredujemo. Javljam nam se odobori, pokreti, sindikati i razne interesne grupe iz matice. Veliko interesovanje je i u samoj dijaspori. U kontaktu smo sa institucijama Evropske unije u sondiranju terena za podršku našim zahtevima da matica omogućuje dijaspori da glasa putem interneta. Jer, ako Vlada Srbije održava “elektronske sednice i sastanke”, sigurno postoji mogućnost za sigurnost glasova koji će iz dijaspore dolaziti putem interneta, odnosno sa računara srpskih glasača. Verujem da trenutak

viševu skupštinu dijaspore” kao političku instituciju.

■ **Kako ste zamislili rad članova tog Nacionalnog saveta dijaspore?**

- Mislim da će za organizaciju saveta planirani skup u Švedskoj ili Nemačkoj ove jeseni biti odlučujući. Inicijator skupa je Srpski savez iz Švedske, ali nije bitno gde ćemo održati osnivačku sednicu. Važno je da sve više ljudi shvata da jedino tako možemo da za-

Stranka Matica i rasejanje (MIR) uskoro će biti formirana

ustavimo slabljenje našeg rasejanja, koje se ostvaruje pod lažnom parolom “bolji, čvršći i novi odnosi i poštovanje između dijaspore i matice”. Kako ćemo da radimo? Mi koji znamo kako politika i život funkcionise u zemljama u kojima živimo, savetovaćemo o tome naše političare u matici, umesto da oni o tome “savetuju” nas. Predlagaćemo ono što je od koristi i nama u rasejanju i građanima u Srbiji. Imaćemo direktne kontakte sa svim ministarstvima, institucijama i relevantnim ustanovama kako u matici, tako i u Evropi i preko okeana. Dešavanja u dijaspori će moći da se uporede sa regionalizacijom i dešavanjima u Srbiji. Sa razlikom da će Nacionalnom savetu srpskog rasejanja primarna zastava na stolu uvek biti zastava Srbije, a ne Turske i da ćemo, za razliku od po-

formiranja ove stranke nije tako daleko kako se možda sada čini.

■ **Kakvi su po Vašem mišljenju odnosi matice i dijaspore danas? Postoji li mogućnost Vašeg “pomirenja” sa ministrom i ministarstvom?**

- Odnosi matice i dijaspore su danas više štetni nego korisni, prvenstveno za Srbiju. Investiranja i ulaganja ljudi i firmi iz rasejanja su manja nego što bi trebalo da budu. Sa ministrom i Ministarstvom za dijasporu, bez obzira ako bi Srđan Srečković ostao na toj funkciji ili došao neko drugi, može da bude “pomirenje”, jer je to u interesu države, naših građana i dijaspore. Ali samo ako se ministar dijaspore uozbilji i zaista shvati, i prihvati, da je u demokratskom društvu neodrživo da on bude i država i dijaspora. @